

Ceannas na féile ag fuil Fheidhlim

[Ó Donnchadha, T. *Leabhar Cloinne Aodha Buidhe*, Dublin, 1931, poem 29]

Niall Óg Mac Muireadhaigh .cc.

1 Ceannus na féile ag fuil Fheidhlim;
urruim an chlú cosnadh síad;
coimhneas cáigh rú ma do roighneadh,
san chlú as cáir do hoirneadh íad.

2 Go mac Seaáin na slegh gcorcra
i gcrúas teannta ní thiad slóigh,
dá bhfaghthur leo é 'na aonur
'sé san ghleo ná taobhadh tóir.

3 Leaptha sróill da seachna as oircheann;
uisge a chuirem go gcuirenn glíaidh;
tug ar fhírshreibh, re feadh bhfaghla,
seal do ríghfhleidh Banbha Briain.

4 Eura faoi ní faghthar d'aoidhidh,
dha fhéile i gcách cuiridh sé;
ní bhí nert gan díol do dheoraidh,
do reacht [ríogh] ó nEoghain hé.

5 Ní dhiúltfa triath truime a chomhadh,
i gcert Gaoidhiol do gheibh díol,
cáin í Éanna fa fhonn nEarca;
trom an seula reachta ríogh.

6 Ríoth teangadh mur thabhach n-osaidh
ar ua mBriain ní beg do chrích;
an feadh do gheall anmhoin d'adhnadh
nírbh fherr d'fhaghlaidh snadmhadh síth.

7 A rogha fleidhe feadh sluaghaidh
gach sreabh fhuar i n-aimsir the;
ní iarrfa ar foghail fíon d'aoinfher
dá bhfoghair díol draoidheadh dhe.

8 Da lucht iomtha dob fherr locadh
i laibh gleo nó gabháil sgiath;
techt dó 'na aghaidh gan arma
cabhair as mó tarla ag triath.

9 I dtáighe ní théid a mhaoine
mac Róisi go riarann dáimh;
ní ferr drud ris an tráigh thoraidh,

rug 'na láimh ar chomhaidh cháigh.

10 Meinic teguid i dtír námhad
naoi mílidh as mó do leth,
ní fhuil tír in nach bí a mbiodhbha,
na trí trír ní thiobhra astech.

11 An stéd sidhe ag soighin Énrí
go háth na glíadh greasfaidh sé;
dámadh é mian eich go héigin
sríán ar gach leith léigidh lé.

12 Síol gCuinn riamh ós ríoghraidh Gaoidheal;
gnáth a bhláth mur bhíos an fiodh;
ní racha i gcló fréimhe Féilim
dá ró an fhéile ó Éirinn d'fhior.

13 An Lia Fáil, ó fríoth ag labhairt,
ní léigfe dhaoibh dol i ngliaidh;
bíodh ar leic Lughaidh a labhra:
an cubhaidh dheit Banbha Briain.

14 Ní thig neach ó neimh a ngona
na gaoí throma theilgfe i gcéin;
táth i ndiaidh áluidh bhur n-omnadh
do sháruigh líaigh foghladh féin.

15 Neach ghud lenmhuin i lár troda
techt ar gcúl as cóir do iarr;
fada le fer gan ibh d'fhilleadh
do len sibh i ngrinneal gliadh.

16 Ní bhia duine gan díol éiges;
amhlaidh bhíd mur bhíos do chuing;
éigin an dúais iarfa d'fhillidh
do ghúais chliachdha chinidh Cuinn.

17 Tarraidh súil le silleadh aindre
ortha ghráidh dá ngabha socht;
bean ar do thaobh don tigh tarla
do bheir claon na habhra ort.

18 Beag dot onóir d'éigsibh Banbha,
a mbia it thigh ar a dtoil bhíos;
uachtar tighe fan chléir chuire,
fine Néill ag suidhe síos.

19 Roinn teasca ní thabhra d'aoinfhear,
t'fhéile ríamh ní raibhe ar dáil;

ní fhuighfe tú, an tan fá roinne,
acht bladhdon chlú i gcoinne cáigh.

20 Céile deabhtha i ndiaidh do ghona
gerr go sníthe snáithe a ré;
búain ret fhalaidh i mbeirnn bhaoghail
feidhm i n-aghaidh aonaigh é.

21 Do shíol Néill do níd a bhfiacha,
feadh gach tíre tarla an chuing;
beirid cách na comha id choinne
i dtráth togha chloinne Cuinn.

22 Tig ar h'uilinn re hól fóna
fer ré nglaidh do gheubhadh sgáth;
do ghúais a mbí d'éigin uirre
léigidh rí dot uille ar áth.

23 Th'éachra ag dáimh i nduasuibh laoidheadh,
léige ara mbreith bruta sróil;
acht ní nár fhoghain don fhlidh
ní bhí oroibh d'idhibh óir.

24 Faghthur dhuit ó dhúthaigh biodhbhadh
do bheith féin, nó faghthar troid;
íochtar le triath ar bhrúach bearna
luach na bhfiach nach dtarla dhoid.

25 Dá n-aindís gan adhaint Banbha
ní bhí iath nach amhlaidh dháibh,
an gcoisgfe sin t'fhéin don fhoghoil
a dtoil féin do chomhaibh cháigh?

26 Dámadh í an bhreth bheire ar úairibh,
umhal cách at chánaigh dtruim,
ga rogha d'íbh Néill do níthe,
géill nó comha críche Cuinn.

27 Gan snaidhm giall i ngeubhtha an chumha,
gan chur n-iorghaile a ua Bríain;
suil cuirther sréin óir ret eachra
do chóir féin do gheabhtha i ngláidh.

28 Ní tú as cuibhdhe i gcomhlann aoinfhir,
t'fhoghlaidhe i gcléith chuire thort;
nírbh fhiú libh aghaidh ar éinfher
ag sin cabhair fhéineadh ort.

29 Do leanmhoin ní lamhaid gasraidh,

gráin a dtreas re talmhoin rú;
usa le cách cur réd chomha
dul ar áth dá dtogha tú.

30 Ní bhia cách i gcoimes th'oinigh,
a ua Bríain le mbronntur cion;
fáth do chur bloidhe nó béime
dul i ngoire t'fhéile d'fhior.

31 Foghlúim do chleas do chúaidh d'aoinfher,
uathadh i ngleo gheubhus rú;
cuirthe mur iongnadh é ar fhéinnidh,
dá ndiongmhadh sé i dtreíghibh thú.

32 Ó chnúas trágha tíre Banbha,
ar bhúain arbha ní fhuil neart,
tairthe fuinn do folchadh uaidhe,
torchar ó Thuinn Tuaidhe ag techt.

33 Coinnmheadh aoidheadh an úair dhíoltar
dáile ar th'óghbhaidh t'fhuighioll cís;
mur fuair féin ó chách nó comha
gnáth le cléir a rogha arís.

34 I n-áit chubhaidh gur chuir ollamh
gan ól fíona fuilngidh sein;
ar pheall sróil go suidhe an file
ní fhuighe fóir Line fhleidh.

35 Ua na Niall ma do ní cionta
críoch Fheidhlim ní fhuil 'na ndiaidh;
ní loc suirghe ar a fer faghla,
cuimhne a shen ag Banbha Briain.

36 D'omhan Énrí ar fher gcliachdha
chuige i ngliaidh ní gheubha sé;
gúais le cách a ndíth do dhénamh,
fríth ar áth 'na énar hé.

37 An sgol nua suil do ní suidhe
seóid bhuadha do bherar dhóibh;
síol gCuinn, mur do fhégh ar fhilidh,
ag buing mhér a hidhibh óir.

38 Fáth aoibhnis amharc a cumhdaigh
cúirt Dhubhchairrge nach dubh gné;
d'fhéile í Éanna san dún daoineach
múr gan eura ar aoinneach hé. Ceannus

39 Móide maoine Marta Stathbhard,
sduaigh uichtgheal gan eura um ní;
san áit i mbiadh ní fhúair aoinfher
úain ar ríar na ndraoidheadh dhí.

40 Teist oinigh inghine Framsaóí
fada ó chéile do chuaidh soin;
téid tar bhéine bhan na Banbha;
do char féile tarla a toil.

41 Failghe órtha ar a hocht méraibh,
mór maoine budh mesta dhóibh;
aghaidh nár gan éimhdheadh d'fhilidh;
lámh mhéirgheal go n-idhibh n-óir.

42 Do fhoghluim Martha ós mnáibh Gaoidhiol;
tar gnaóí ríoghan rachaidh sí;
ar mhéd raith is togha tréidheadh
maith an rogha d'éinfher hí.